

мнению ряда экспертов, происходит это потому, что современное общество подошло к опасной черте незнания, когда имеющийся у нас методологический инструментарий различных теорий исчерпал свою аналитическую и прогностическую функцию. Все это приводит к тому, что знания человека об окружающих его природных и социальных процессах, нарастая лавинообразно, быстро устаревают, т.к. в момент использования этих знаний и получения выводов картина мира уже совершенно другая и не отражает реального положения вещей. Другими словами, сегодня нужна новая методологическая парадигма познания и моделирования развития общества.

Литература:

1. Колин К.К. Фундаментальные основы информатики: социальная информатика. Цит. по: А.Д.Еляков. Современная информационная революция // Социологические исследования. – № 10. – 2003. – С. 33.
2. Еляков А.Д. Современная информационная революция // Социологические исследования. – № 10. – 2003. – С. 30.
3. Философия в современной культуре: Новые перспективы // Материалы круглого стола // Вопросы философии. – 2004. – №4. – с.19-20.
4. Философия в современной культуре: Новые перспективы // Материалы круглого стола // Вопросы философии. – 2004. – №4. – с.20
5. Тоффлер А. Футурошок. СПб., 1997. – с. 137-138.
6. Вопросы гуманитарных наук. – №5. – 2004.

4.2. Калюжна Г.Е. Роль і місце Мінського міського громадського об'єднання українців «Заповіт» в збереженні національної ідентичності українців Білорусі.

Шановне господарство!

Передусім дозвольте сердечно привітати з великим святом – Великоднем, побажати кожному окремо міцного здоров'я та успіхів в особистому житті, в громадських і державних справах.

Відкриття наукової конференції, присвяченої 1025-річчю Хрещення Русі, тематична спрямованість якої «Жити в душі віри і моральної чистоти», має особливе значення і для нас, як представників національного об'єднання.

В наш бурхливий вік обставини часто заносять людей далеко від рідної землі, але залишаються ниточки, які нерозривно зв'язують рідні з дитинства куточки. Вони фіксуються в людській пам'яті. Це рідна мова, традиції, культура та історія рідного народу. Це ті непомітні ниточки, які притягують і об'єднують людей однієї національності за межами їх етнічної Батьківщини. Вони і стали передумовою створення українських культурно-просвітницьких об'єднань в Республіці. В 1990 році в Білорусі стали створюватися національні об'єднання при Білоруському фонді культури, які існують і сьогодні. Одним із перших громадських об'єднань в Білорусі стало Мінське міське громадське об'єднання українців «Заповіт», на основі якого, а також інших українських об'єднань, було організовано Асоціацію українців Білорусі в 1991 році. Сьогодні це Білоруське громадське об'єднання українців «Ватра», філією якого ми і з'являємося. Створення об'єднання українців «Заповіт» в ті перші роки викликало велику зацікавленість серед українців столиці. Члени «Заповіту» направляли свої зусилля на згуртування українців. Стали організовуватися Шевченківські вечори, відзначатися Різдвяні свята, День матері, Національне свято – День Незалежності України, зустрічі з представниками української культури, письменниками, співаками. Почали створюватись і самодіяльні художні колективи. Зауважу, що Закон «Про національні меншини в Республіці Білорусь» був прийнятий лише у 1992 році. Як бачимо, ще до прийняття Закону почали діяти громадські об'єднання.

Однак, одним із найголовніших питань подальшого існування українців за межами України, як етносу, є мовне питання. Відомо, що національна мова – це засіб збереження нації, віри, духовності. Чим міцніші позиції займає мова в суспільстві, тим надійніші перспективи існування народу. Гарантом мовних прав народів і окремих національностей є держава, в якій вони

проживають. У 1998 році 13 липня був прийнятий Закон «Про мови в Республіці Білорусь». В статті 21 вказаного закону зазначено, що право на виховання і освіту на рідній мові мають особи інших національностей, які мешкають на території Білорусі. За останнім статистичним переписом населення в РБ від його загальної кількості українське населення складає 137 тисяч осіб, або 1,2%, 40% українців визнають українську мову, як рідну. Прийнятий Закон про мови сприяв активній роботі по її відродженню. В Білоруському державному та Брестському педагогічному університетах були відкриті відділення по вивченню української мови. Пізніше в мінській гімназії №7 почав діяти факультатив, у 2005 році нами були створені курси по вивченню української мови та українознавства, які діяли на базі Мінського Державного Палацу дітей та молоді. Навчання на курсах проводились за спеціальною програмою, в рамках якої проводились семінари з мовної практики, організовувались поїздки наших учнів в Україну (м. Чернігів), де вони мали можливість не тільки спілкуватися на рідній мові, але й познайомитися з музеями таких видатних діячів української культури, як Олександр Довженко, Михайло Коцюбинський, Григорій Верьовка. Нами проводились «Гижні української мови», дитячо-юнацькі семінари, на яких підводились підсумки навчального року. Після навчання на протязі 8 років для слухачів курсів, дітей членів МГОУ «Заповіт», нами організовувався відпочинок в санаторно-оздоровчому таборі «Веселка» (Україна). Діти швидко знаходили спілкування саме в своєму середовищі. Через цей табір «Веселка» пройшло більш за 140 дітей. Деякі діти побували там двічі, «Веселка» стала їм рідною. Перебуваючи в таборі, вони мали можливість відвідати Почаївську Лавру, познайомитися не тільки з Соборами, Храмами, але й бути присутніми на церковній службі. Для деяких дітей це було великим враженням. Вони вперше придбали ікони, а також свячену воду; робили це, я вважаю, свідомо. Пізніше, коли вони повернулись до Мінська, діти писали нам, що ті ікони, які вони привезли з Почаєва, тепер назавжди у їх оселі (кімнаті). Так у дитинство проникав промінь віри.

В збереженні рідної мови, літератури є важливим не тільки організація курсів, факультативів, але й використання таких заходів, як літературні конкурси. До 195-річчя від дня народження Т.

Шевченка ми виступили з ініціативою про проведення першого Мінського Шевченківського конкурсу. Нас підтримали і прийняли участь у конкурсі Управління культури, Комітет з питань освіти Мінського виконкому, Уповноважений в справах релігій та національностей, Посольство України в РБ. Конкурс проходив серед учнів шкіл, гімназій, коледжів і національних об'єднань столиці. Поруч з конкурсом читців відбувся ще один – серед учнів художніх шкіл м. Мінська. Ми були здивовані, наскільки молодь була зацікавлена. В конкурсі прийняло участь більше за 2 тисячі дітей – 47 стали переможцями. Зауважу, нам не було принципово, на якій мові читаються твори Т. Шевченка: білоруській, російській, польській, єврейській. Головне, що молодь пізнавала творчість великого поета, його моральні принципи, його духовний світ.

Після закінчення конкурсу ми попросили учасників написати свої відгуки про своє відношення до поезії Великого Кобзаря. Одна із учасниць написала: «С творчеством Шевченко я была знакома и раньше, но проникнуться глубиной его поэзии, тонкостью, красотой помог конкурс. Каждое слово, каждый звук Шевченковских стихов находился в сердце каждого и был принят и передан каждый раз по-новому, как будто рождалась новая поэзия. Мы получили бесценный подарок, который нельзя купить – это минуты близости к поэзии великого поэта. Т. Шевченко совершил непомерную работу для того, чтобы вернуть нас в историческое прошлое украинского народа, почувствовать себя не только участниками, но и свидетелями того, что поэзия не имеет границ, которые есть между странами» (А. Мількевич, уч. 11 кл 15 гімназії). Ми живемо в рідній нам Білорусі і турбуємося не тільки про те, щоб українська молодь знала мову, традиції свого народу, але й щоб білоруська молодь теж була причетна до світової культури, була духовно багата, освічена, щоб розуміла і поважала культуру іншого народу.

В цьому році ми оголосили проведення II Мінського Шевченківського конкурсу, присвяченого 200-річчю від дня народження Великого Кобзаря, підсумки якого будуть підведені у 2014 році.

В своїй діяльності ми налагодили творчі зв'язки з бібліотеками, з Державним літературним музеєм Янки Купали. Тут щорічно відзначаємо день народження Т.Г. Шевченка. Цей вечір

для нас, українців, є дуже важливий, бо він притягує широку аудиторію. У цьому святі приймає участь не тільки старше покоління, але й молодь, діти, що є дуже важливим. У Шевченківських вечорах постійно приймають участь і білоруські вчені: відомі філологи, працівники Інституту літератури НАН Білорусі, Білоруського Державного університету, художні (як білоруські, так і українські) колективи. Закінчується Шевченківський вечір його безсмертною піснею «Реве та стогне Дніпр широкий», яка відома майже кожному українцю.

В Білорусі з великою повагою відносяться до нашого національного поета і художника Т. Шевченка. В честь поета установлені погруддя в містах Слуцьку, Бресті, Могильові, Гомелі, в Мінську стоїть чудовий пам'ятник. До 195-річчя від дня народження Великого Кобзаря в с. Кореківці Вілейського району (Мінська обл.) встановлений Пам'ятний знак Е. Желіговському, засновнику білоруського літературознавства і письменництва, і його другу Т.Шевченку. Поруч з Пам'ятним знаком закладено «Шевченківський гай», в якому посаджено 195 дубків. Щорічно українці «Заповіту» разом з представниками Вілейського райвиконкому приїжджають сюди, щоб посадити нові деревця. Пройде час і зашумить «Шевченківський гай» на білоруській землі.

Разом з тим ми, як громадське об'єднання, намагаємося зберігати українське слово через періодичні видання, брошури, книги. Протягом десяти років нами видавалась українськомовна газета «Українець в Беларусі», заснована БГОУ «Ватра». Газета користувалась незмінним успіхом. Кожен випуск чекали українці не тільки в Білорусі, а й за її межами. На жаль, з 2011 року газету не видаємо через брак коштів. Але з 2012 року на благодійні внески видаємо інформаційний бюлетень «Український вісник». Періодичність – 2-3 випуски на рік, його видання залежить від наших можливостей. Зазначу, що випуск «Українського вісника» в 2013 році вийшов саме дякуючи їх підтримці Уповноваженого у справах релігій та національностей.

За роки існування ми видали:

* Матеріали Шевченківських читань. – Мінськ, 1999

* Науково-популярне видання «Навічно в пам'яті народу». – Мінськ, 2004

* Українська вишивка на Білорусі. – Мінськ, 2005

* «20 років МГОУ «Заповіт» (буклет). – 2010

Не зважаючи на складнощі, цей напрямок будемо продовжувати.

Важливим є збереження духовних і матеріальних цінностей, особливо народної спадщини, забезпечення їх органічного входження в сучасний національно-культурний процес, відновлення знищеного. Це стосується і народної вишивки.

До вишивки як в Україні, так і в Білорусі, Росії особливе відношення. Ми намагаємося зберегти цей вид народної творчості. Сьогодні учасники XI Міжнародної наукової конференції, присвяченої 1025-річчю Хрещення Русі, мають можливість познайомитись з виставкою «Світ української вишивки». На виставці представлені роботи наших майстринь О. Дудко, Н. Німко, О. Сухаренко, Г. Калюжної, М. Жуковської, що родом із Тернопільщини, Рівненщини, Сумщини, Чернігівщини, славного міста Маріуполь, але які давно мешкають в Білорусі. Вони не тільки створюють і зберігають вишивку, але і розповсюджують її. Так ми організували виставки української вишивки на Міжнародному фестивалі «Слов'янський базар у Вітебську», до Дня Незалежності України, яка була відкрита в Національному Музеї історії і культури Білорусі, а також в Інституті Святих Мефодія і Кирила Білоруського Державного університету, за що ми отримали подяку від Митрополита Мінського і Слуцького, Патріаршого Екзарха всієї Білорусі Філарета. З успіхом проходять наші виставки на Республіканському фестивалі національних культур в м. Гродно. Не один раз наші майстрині одержали диплом та звання Лауреатів цього престижного фестивалю. Нами була організована і I республіканська виставка української вишивки, яка одержала широкий резонанс серед мешканців і гостей столиці. Дякуючи допомозі Уповноваженого у справах релігій та національностей нами вперше в Республіці було видано книгу – альбом «Українська вишивка на Білорусі». Сьогодні наші майстрині вишивають пам'ятний рушник до ювілею Т.Г. Шевченка. Народна культура, творчість складають фундамент будь-якої культури, кожного народу у світі. Ми намагаємося робити це через вишивку.

Борис Мозолевський, відомий археолог і український поет, так написав про пісню:

«Я постою у края бездны

И вдруг пойму, сломясь в тоске,
Что все на свете — только песня
На украинском языке».

При МГОУ «Заповіт» діє фольклорний ансамбль пісні і обряду «Ватра», лауреат Республіканського фестивалю національних культур, один із кращих українських фольклорних ансамблів. Постійний учасник вечорів, зустрічей, присвячених знаменним та пам'ятним датам. В його репертуарі більше за 30 українських та білоруських пісень. Лауреат Всеукраїнського фестивалю козацької пісні, Міжнародного фольклорно-етнографічного «Коломия-2009», Всеукраїнського фестивалю – конкурсу хорового мистецтва, учасник III Міжнародного Конгресу українських діаспор (м. Львів, 2010), учасники якого – представники 28 країн світу щиро його вітали.

Сьогодні є дуже важливим збереження пам'яті про тих, хто боровся з фашизмом, хто віддав своє життя за нашу з вами свободу. Воїни, різних національностей колишнього Радянського Союзу, воювали за білоруську землю, як за рідний дім, і серед них були українці. Нам важливим було розповісти про них, хто вони і звідки родом. В столиці Білорусі є вулиці, названі іменами М. Мірошниченко, М. Ольшевського – Героїв Радянського Союзу, В. Воронянського – керівника і учасника партизанського руху.... М. Мірошниченко родом із Сумщини, М. Ольшевський – з Київщини, В. Воронянський – з Полтавщини та багато інших, хто ціною свого життя рятували нас, наше майбутнє. Про українців, імена яких увіковічені в назвах вулиць в містах, районах, селах Білорусі, нами в серії «Науково-популярне видання» було підготовлено та видано брошуру «Навічно в пам'яті народній». Це видання було перекладено на українську мову і вийшло під назвою «В боях за синьооку Білорусь» з передмовою відомого українського письменника Бориса Олійника. 2069 уродженців України удостоєні звання Героя Радянського Союзу, 129 із них одержали це звання за визволення Білорусі, 52 – посмертно. Звертаю увагу на ці цифри зовсім не для того, щоб підкреслити винятковість мого народу, виділити його серед інших. Війна була випробуванням не на життя, а на смерть, тоді не питали про національність ні на фронті, ні в тилу. Це була воістину Велика Вітчизняна війна, коли землю Росії, України, Білорусі лічили своєю батьківщиною сини різних

національностей і – як сини – її захищали. І тільки, дякуючи дружбі народів, їх єдності, духовності й була отримана велика Перемога над ворогом.

Сьогодні православний, християнський світ відзначає знаменну дату – 1025-річчя Хрещення Русі і ми ще раз засвідчуємо свою єдину віру і духовність .

Наш великий поет Т.Г. Шевченко, який був глибоко віруючою людиною, у вірші «Молитва» (1860р.), звертаючись до Всевишнього, просив:

"А всім нам вкупі на землі єдиномисліє подай і братолюбіє пошли..."

Ці слова і сьогодні мають особливе і важливе значення – жити в злагоді, повазі до розуміння заповідей, які зазначені в християнській моралі, а, значить, в нашій єдності, в духовності, які важливі не тільки нам, українцям Білорусі, а всьому православному світу.

Використана література:

1. Звіти діяльності МГОУ «Заповіт».
2. Протоколи засідань Правління МГОУ «Заповіт» (2005-2012рр.).
3. Газета «Українець в Білорусі» (2002 – 2010 рр.).
4. Інформаційний бюлетень «Український вісник» (2012 – 2013 рр.).

4.3. Можейко М.А. Христианство и европейский рационализм в пространстве восточнославянской духовности

Развиваясь в контексте той или иной культуры, религиозная традиция влияет на нее гораздо более глубоко и всеохватно, чем это принято считать. Так, мировоззренческое воздействие Христианства на европейскую культуру может быть обнаружено на самом глубинном уровне ее фундаментальных основоположений.

Например, феномен науки является своего рода визитной карточкой европейского рационализма, который традиционно противопоставляют религиозному мировоззрению. Однако наука как таковая могла возникнуть только в контексте культуры, несущей в себе религиозную традицию особого рода.

Это связано с тем, что классическая наука основана на той презумпции, что происходящие в мире изменения и процессы